

Redengevende omschrijving

Lantie 3 te Vessem

gemeente Eersel

drs. Annélien van Kuilenburg

Objectgegevens

Adres : Lantie 3
Postcode : 5512 NG
Plaats : Vessem
Gemeente : Eersel

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : boerderij
Huidige functie : woonhuis
Bouwjaar : 1934
Bezoekdatum : 15 mei 2018
Rapportagedatum : 31 mei 2018

Monumentenhuis Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuisbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuisbrabant.nl

Monumentenhuis Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

Dit rapport dient om de cultuurhistorische waarden van Lantie 3 in beeld te brengen. Daartoe is op 15 mei een bezoek gebracht aan het object. Op basis hiervan is deze beschrijving opgesteld die zich richt op de architectonische verschijningsvorm in samenhang met onder meer de omgeving, vormgeving, toegepaste materialen en gebruik. De rapportage wordt afgesloten met een waardering waarbij gebruik is gemaakt van de waarderingscriteria voor bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Een redengevende omschrijving is van belang bij herbestemming, wijziging en restauratie.

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

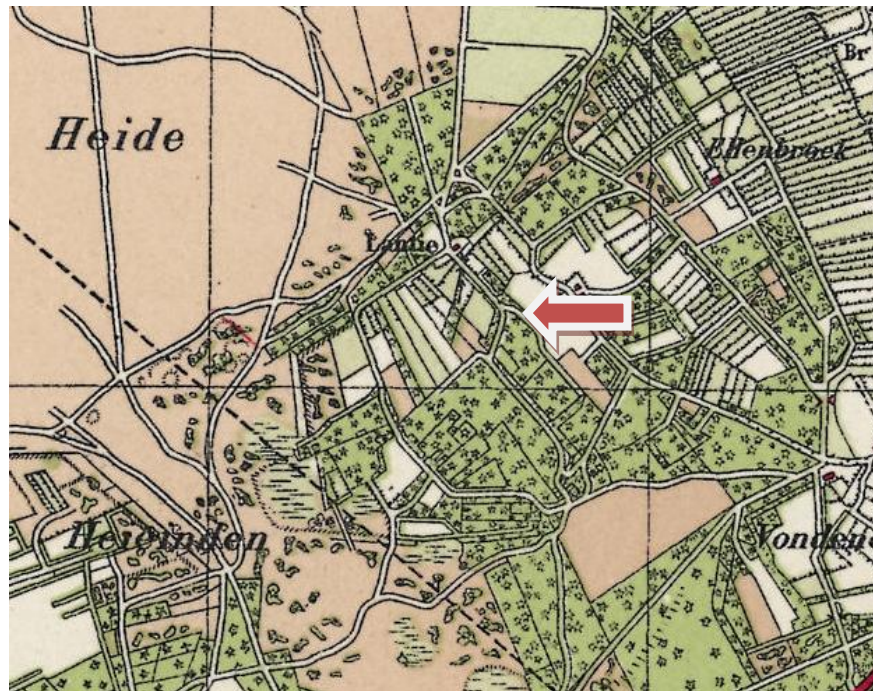
In het buitengebied van de gemeente Eersel ligt even ten westen van het dorp Vessem ter hoogte van Lantie 3 een boerderij uit 1934 (afb. 1 en 2). Ten tijde van de bouw bestond een groot gedeelte van de omgeving van Vessem nog uit onontgonnen heidevelden. De weg Lantie betrof destijds een onverharde veldweg die over de Landschotse Heide via ontgonnen akkers en bos naar de verharde Hoogeloonseweg liep (afb. 3). De heidevelden zijn inmiddels ontgonnen. Toch zijn de contouren van het oude verkavelingspatroon nog zichtbaar in het hedendaagse landschap.

Afb. 1. De rode pijl wijst de locatie van Lantie 3 aan. Bron: Google Maps.

Afb. 2. Lantie 3. Bron: Google Maps

Afb. 3. Op deze Topografische Militaire Kaart uit 1930 is omgeving van Lantie 3 zichtbaar met de onontgonnen Landschotse Heide en kleinschalige ontginningen met akkers en houtopstanden. De rode pijl geeft de plaats aan waar later Lantie 3 gebouwd werd. Bron: topotijdreis.nl

Lantie 3 is gebouwd als een traditionele langgevelboerderij. Dit boerderijtype, waarbij alle hoofdingangen in de lange gevel aan de straatzijde zitten, is een veelvuldig voorkomend type op de zandgronden van Noord-Brabant, zo ook in Vessem en omstreken. Lantie 3 staat met de nokas evenwijdig aan de weg, op enige meters afstand ervan. Rondom het bedrijfsgedeelte is een verhard erf aangelegd, terwijl rondom het woonhuisgedeelte een siertuin en weide liggen.

Lantie 3 is gebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn opgetrokken in machinale baksteen, waarbij de voorgevel, rechterzijgevel en achtergevel in staand verband zijn uitgevoerd en de linkerzijgevel in halfsteensverband. Het trasraam wordt rondom door middel van een rollaag van het opgaand metselwerk gescheiden. Tevens loopt over alle gevels een tweede rollaag ter hoogte van de bovenkant van de vensters. De boerderij heeft een mansardedak bedekt met gesmoorde Tuiles du Nord. Het achterdakvlak van het bedrijfsgedeelte heeft een lessenaardak. Ter hoogte van het woonhuisgedeelte steken twee gemetselde schoorstenen door de nok, waarvan de meest rechter de plaats van de oorspronkelijke brandmuur markeert.

Aan de achterzijde van de boerderij is ter hoogte van het woonhuisgedeelte een uitbouw onder een doorgetrokken lessenaardak geplaatst. Deze uitbouw dateert uit de bouwtijd van de boerderij.

Het oorspronkelijke woongedeelte bevindt zich, gezien vanaf de straatzijde, aan de linkerkant. Het voormalige bedrijfs gedeelte aan de rechterkant.

Beschrijving

Voorgevel

De voorgevel is opgetrokken uit machinale baksteen in staand verband met een snijvoeg. Het trasraam wordt door een rollaag van het opgaand metselwerk gescheiden. Ter hoogte van de bovenkant van de voordeur en de vensters is een tweede rollaag aangebracht. De gevel wordt over de volle breedte met een gemetselde bloktand beëindigd. Tevens zijn ter hoogte van het bedrijfs gedeelte nog houten klossen van de goot zichtbaar. De houten goot is vervangen door een moderne pvc-goot.

Het woonhuis gedeelte heeft een symmetrische indeling met onder gemetselde strekken een voordeur in het midden en aan weerszijden een dubbel venster met bovenlichten en luiken. De houten voordeur betreft een oorspronkelijk exemplaar. De ruit in het bovenlicht is later vervangen. Onder de deur zit een granito-gelijke dorpel. De kozijnen en luiken van de vensters zijn oorspronkelijk, maar de ramen zijn vervangen. Ook de vensters zijn voorzien van granito-gelijke lekdorpels. In het dakvlak is later een dakkapel aangebracht.

Het bedrijfs gedeelte heeft, net als het woonhuis, de oorspronkelijke gevelindeling behouden. De grote houten deeldeuren zijn opgehangen aan een ijzeren rail. Hierachter zit een later aangebrachte winkelpui. Deze pui dateert uit de tijd dat het pand als fruithandel met winkel in gebruik was. De drie getoogde stalvensters zijn voorzien van een dubbele koppenlaag en een gemetselde lekdorpel. De vensterinvullingen zijn later gewijzigd.

Afb. 4. Voorgevel

Afb. 5. Voorgevel van het oorspronkelijke woonhuisgedeelte

Afb. 6. Voordeur met bovenlicht

Afb. 7. Venster met luiken

Afb. 8. Detailopname venster met dorpel

Afb. 9. Detail venster

Afb. 10 Bloktand langs de gevel en houten gootklossen

Afb. 11. Schuurdeuren aan ijzeren rail.

Afb. 12. Stalvenster met vervangen ruit

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel betreft de zijkant van het woonhuisgedeelte. De gevel is opgetrokken in halfsteensverband en voorzien van een snijvoeg. Uiterst links bevat de gevel een T-venster met vernieuwd kleppend bovenlicht. Er ligt een kelder onder het pand, maar het keldervenster is later verdwenen. In het trasraam is inboetwerk zichtbaar.

Verder bevat de zijgevel op de begane grond twee identieke dubbele vensters met bovenlichten. De vensters zijn voorzien van strekken en betonnen lekdorpels. De kozijnen zijn oorspronkelijk, maar de ruiten zijn vervangen. De verdieping telt drie identieke T-vensters onder gemetselde strekken en met een betonnen lekdorpel. Ook hier zijn de kozijnen oorspronkelijk maar de ruiten later vervangen. De gevel wordt beëindigd met een gemetselde schoorsteen in de top.

Afb. 13. Linkerzijgevel

Afb. 14. Venster benedenverdieping

Afb. 15. De topgevel

Afb. 16. Venster vernieuwd bovenlicht.

Afb. 17. Venster op de bovenverdieping

Afb. 18. Detailopname van één van de lekdorpels

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is de zijgevel van het bedrijfsgedeelte. Deze gevel is opgetrokken in staand verband en is voorzien van een platvolle voeg. De gevel bevat drie getoogde houten varkensdeurtjes. Hiertussen bevinden zich drie getoogde stalvensters. De vensters zijn dichtgezet met een houten plaat. Uiterst rechts bevat de gevel een getoogde houten loopdeur. Verder bevat de gevel een getoogd openslaand dubbel houten hooiluik. Alle vensteropeningen zijn voorzien van een gemetselde rollaag. De dakrand is voorzien van een rand siermetselwerk. De gevel bevat ter hoogte van de gordingen en de hooizolder smeedijzeren muurankers.

Afb. 19. Rechterzijgevel

Afb. 20. Idem

Afb. 21. Siermetselrand

Afb. 22. Houten hooiluik

Afb. 23. Varkensdeurtje

Afb. 24. Varkensdeurtje met ijzeren gehengen

Achtergevel

De achtergevel is opgetrokken in staand verband en voorzien van een platvolle voeg. De indeling van het bedrijfsgedeelte is als volgt: een dichtgezette loopdeur (herkenbaar aan het inboetwerk), twee identieke getoogde stalvensters onder een rollaag en een bakstenen dorpel, een houten getoogde loopdeur onder een rollaag, nog twee stalvensters, een getoogde houten loopdeur en tot slot een stalvenster. De stalvensters zijn dichtgetimmerd. Bij enkele vensters zijn nog sporen van de oorspronkelijke ijzeren kozijnen zichtbaar.

De achtergevel van het woonhuisgedeelte heeft enkele wijzigingen ondergaan. Het terugliggende gedeelte is dichtgezet en voorzien van een overkapping. De oorspronkelijke gevel is voorzien van een doorzonvenster. De achtergevel van de uitbouw bezit twee kleine vensters. Inboetwerk in dit geveldeel toont aan dat er wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Afb. 25. Achtergevel bedrijfsgedeelte

Afb. 26. Houten loopdeur

Afb. 27. Achtergevel woonhuisgedeelte

Afb. 28. Inboetwerk in de achtergevel

Afb. 29. Kap met dakkapel en nieuwe overkapping

Interieur

Het interieur van het woonhuisgedeelte heeft een geheel vernieuwde indeling gekregen. Er zijn geen oorspronkelijke details bewaard gebleven. Het voormalige bedrijfsgedeelte heeft als gevolg van een functiewijziging naar groente- en fruithandel eveneens een aantal vernieuwingen ondergaan. De hooizolder met houten vloeren heeft de oorspronkelijke open indeling behouden. De constructie van de kap dateert nog uit de bouwtijd.

Afb. 30. Zolderverdieping met houten kapconstructie

Afb. 31. Idem

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarden

Lantie 3 heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de sociaaleconomische en landschappelijke ontwikkeling van het buitengebied van Vessem in de jaren '30 van de vorige eeuw. Voorts is de boerderij van belang als uiting van de typologische ontwikkeling van de agrarische bouwkunst in de jaren '30.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Lantie 3 heeft architectuurhistorische waarde vanwege de voor de bouwtijd en streek gebruikelijke vormgeving met gebruikmaking van eenvoudige materialen en een sobere ornamentiek.

Situationele en ensemblewaarden

Lantie 3 is van situationele waarde vanwege de vrije ligging in het buitengebied van Vessem. De typerende scheiding tussen het verharde erf rondom het bedrijfsgedeelte en de siertuin rondom het woonhuis dragen bij aan de ensemblewaarden.

Gaafheid en herkenbaarheid

Lantie 3 is van belang wegens de architectonische gaafheid en herkenbaarheid van de hoofdvorm, de gevelindelingen en de relatieve gaafheid van de invullingen van de gevelopeningen. In het interieur is de zolderverdieping met de houten kapconstructie van het bedrijfsgedeelte van belang.

Zeldzaamheid

Gezien de gaafheid van het exterieur van het object is er, hoewel het een veelvuldig voorkomend boerderijtype betreft, toch sprake van enige zeldzaamheidswaarde op lokaal niveau.